

# Psalm 1 – Twee wegen

zondag 27 januari 2019

Vorbereid door Liza Marquering, Leo van Driel en Fokke de Vries

Lezing: [Psalm 1](#)

## Overweging

De eerste psalm is maar een korte psalm. Er is geen titel of andere inleidende tekst.

“Zalig is de man die niet meeging in het beraad van bozen, op de weg van zondaars niet is blijven staan, op de zetels van protsers niet ging zitten. Nee, in het onderricht van de Ene heeft hij behagen, diens onderricht spelt hij, de dag door en de nacht.” In twee zinnen krijg je het advies te kiezen voor het onderwijs van de Ene, de Thora, want die keuze die zal je zalig maken. In een staat van verrukking brengen. En niet meegaan in het beraad van bozen, op de weg van zondaars niet blijven staan en op de zetels van protsers niet gaan zitten.

De vertaling van de Pieter Oussoren blijft dicht bij de Hebreeuwse tekst. Daarom is vertaald met ‘Zalig de man’. De vertaler kan ervoor kiezen van ‘de man’ ‘de mens’ te maken. Want hier wordt niet alleen de man aangespoord, maar iedereen. Gelukkig heeft Maria de Groot naast de oude psalm 1 haar psalm 1 gezet: Gelukkig de vrouw, die niet aanschuift in de kring van heersers, die haar naam niet te grabbel gooit in de strijd om de macht, maar die op de zachte krachten vertrouwt, de vleugels die haar verheffen. Dan is niet alleen ‘de man’ gespiegeld, maar ook de rest van deze tekst. Dan is er meer stof tot nadenken. En dat is juist wat psalm 1 ons voorhoudt: denk na over wat je doet, welke levensweg je kiest. Er is een wereld van verschil. Een verschil van dag en nacht. En dat is hier ook een beetje grappig.

Wat je niet moet doen is ‘niet meegaan’, ‘niet blijven staan’ en ‘niet gaan zitten’. Je hoort in deze werkwoorden de vertraging, het stilvallen. Die weg leidt tot niets. Maar van het grondig lezen en studeren, daar krijg je nooit genoeg van, dat gaat dag en nacht door, als de hartslag in je leven.

Je staat als mens dus voor een keuze. Een mens moet kiezen, kiezen tussen wat deugt en niet deugt. In de psalmen hebben mensen de vrijheid te kiezen, en de vrijheid te dwalen, fouten te maken en zich te bekeren van hun dwalen en maar ook de vrijheid te volharden in hun dwaalweg. Het maakt daarom verschil uit, wat je kiest. Je bent niet voorbestemd, niet voorbestemd door je ouders, je familie, je volk, of door je lichaam, je scholing of wat dan ook. Anders is de keuze vals, dan valt er niets te kiezen.

Deze keuze wordt aan het slot van psalm 1 gekarakteriseerd als de weg van de oprechten gaan of de weg van bozen. Oprecht leven of onoprecht leven. Bozen zijn dus mensen, die niet oprecht leven. In de vrije vertaling van Huub Oosterhuis van psalm 1 verwoordt hij: Goed is dat je niet doet wat slecht is. Niet achter oplichters aanloopt, niet met Ploert en Schender heult. De psalmen houden je dus niet een wetboek voor en allerlei straffen als je die wetten overtreedt. Nee, de keuze die ons voorgehouden wordt is een innerlijke keuze. Die heeft daarom gevolgen voor wat je doet, maar het begint bij die innerlijke keuze: Oprecht leven of onoprecht leven.

En dan leidt die keuze tot kwaliteit van leven. Dan is oprecht leven te vergelijken met het beeld van een boom geplant aan water, die zijn vrucht geeft op zijn tijd en zijn blad weet te behouden, kortom wat een oprechte doet dat zal hem gelukken, gelukkig maken. En onoprecht leven leidt tot een dor bestaan, dat geen toekomst heeft.

De keuze die Psalm 1 ons voorhoudt is niet een eenmalige keuze. Psalm 1 verdeelt de mensenwereld dus niet in twee groepen: de oprechten en de onoprechten, of In goede en kwade mensen. Want wij dragen de mogelijkheid tot oprecht en onoprecht leven ons hele leven met ons mee. Wij maken iedere dag weer keuzes. En die hebben gevolgen voor onszelf en het leven van de mensen, met wie we te maken hebben. En soms is niet zo goed uit te maken waar een keuze toe zal leiden. Want wie zich erin verdiept, ziet wel in dat het niet altijd zo simpel is. Veel psalmen laten dan ook mensen aan het woord die worstelen met hoe moeizaam het soms gaat, door verdrukking, door wanhoop, door vijanden, door wat dan ook. En naast de

gevoelde zekerheid dat de Ene de oprechte steunt en dat de weg van de bozen op niets uitloopt, lijkt het leven vaak een bijna onontwarbare kluwen van elkaar tegensprekende gedachten.

Op de [bijlage](#) met de lezingen staan drie gedichten van Maria de Groot. We hebben de eerste voorgelezen. De drie gedichten openen drie delen van haar gedichtenbundel Psalmen van een vrouw. Ze vormen ook samen een geheel. Het zou te veel tijd kosten ze alle drie ook te bespreken. Maar ik zou jullie uit willen nodigen ze alle drie goed te lezen. Het zijn mooie en wijze gedichten, die alle drie verwantschap met psalm 1 vertonen.

Het onderricht, de onderwijzing, in de Thora in de weg die een oprechte wil gaan, is geen catechismus. Er is ook geen examen aan het eind. Het onderricht is verweven met de levensweg die je gaat. Je komt het onderricht in je leven tegen omdat je naar dat onderricht zoekt. Je herkent het als wijs, als onderwijzing, als waarachtig.

Huub Oosterhuis geeft in zijn psalm 1 er de volgende samenvatting van:

Goed is dat je goede woorden overweegt en wil

'heb je naaste lief, die is als jij. De vluchteling, de arme, doe hen recht

- prent ze in het hart van je verstand, die woorden – zeg ze voor je uit. Gezegend ben je.

### **Gebeden**

Ter herdenking van de bevrijding van het kamp Auschwitz, waar zo verschrikkelijk veel in hoofdzaak Joodse mensen daar vermoord zijn. Bij de bevrijding, nadat het kamp jarenlang een moordmachine voor de nazi's was, was er nog maar een schamel aantal mensen in leven. Hoe groot ook onze afschuw moge zijn van de opvattingen van andere groepen mensen, laat ons toch nooit de weg op gaan van haat, verdrukking en moord op andere groepen mensen, maar overtuigd zijn dat mensen zich kunnen omkeren en andere wegen kunnen inslaan.

### **Zegen**

De Ene zij voor je om je de goede weg te wijzen.

De Ene zij naast je om je te beschermen aan je zwakke zijde.

De Ene zij achter je om je te bewaren voor een aanval in de rug.

De Ene zij onder je om je op te beuren als je valt.

De Ene zij als een muur om je heen.

De Ene zij in je hart om je te troosten.

De Ene zij boven je om je te zegenen op je weg,

Vandaag, morgen, iedere dag.

Naar de zegen van St-Patrick (12e eeuw)

BIJLAGE – Psalm 1 (Naardense Bijbel); Twee psalmen van een vrouw (Maria de Groot)

Psalm 1 Naardense Bijbel

1 Zalig is de man  
die niet meeing in het beraad van bozen,  
op de weg van zondaars  
niet is blijven staan, ☆  
op de zetel van de protsers  
niet ging zitten!

2 Nee, in het onderricht van de Ene  
heeft hij behagen, diens onderricht spelt hij, ☆  
de dag door en de nacht.

3 Wezen zal hij  
als een boom geplant aan beken water,  
die zijn vrucht geeft op zijn tijd  
en zijn blad valt niet af: ☆  
al wat hij doet zal hem gelukken.

4 Niet zo gaat het de bozen!- ☆  
nee, als met kaf:  
een windvlaag blaast het weg!

5 Zo houden ook bozen  
niet stand in het gericht, ☆  
noch zondaars  
in de bijeenkomst van oprechten.

6 Want van de weg der oprechten  
wil de Ene wel weten, ☆  
en de weg van bozen gaat teloor.

Gelukkig de vrouw  
die niet aanschuift in de kring van heersers,  
die haar naam niet te grabbel gooit  
in de strijd om macht  
maar die op de zachte krachten vertrouwt,  
de vleugels die haar verheffen.

Zij is als het adelaarsjong  
door de moeder omhoog gedragen.  
Zij scheert langs klippen van sneeuw en steen  
zonder zich te bezeren.  
Haar horst is de zon.

Niet zo de jagers die blazen  
aan de voet van de bergen.  
Machteloos moeten zij toezien  
hoe ver zij hen overtreft.

Gelukkig de vrouw die vertrouwt  
op zich zelf en de buigzame liefde.

Gelukkig de vrouw die zich niet laat regeren,  
die niet buigt voor de taal van wapens,  
maar hoog houdt wat moeders doen,  
een lichte last voor vrouwen.

Hoe blijft zij zo vrij en wijs?  
Zij gaat, torst de pijn van het leven,  
maar geeft zich niet af met de dood,  
de voorschriften van de verwording,  
de lijfeigenschap tot het einde.

Fier en aards is haar vreugde,  
lichtvoetig als de flamenco,  
standvastig bij iedere stap.

Gelukkig de vrouw die alleen gaat en durft.  
Zij is een moeder voor wie haar zoeken.  
Zij verlost eigenhandig.

-----